

اصول پیشگیری و مراقبت از بیماری‌ها

نویسندگان :

دکتر سید محمد طباطبایی

دکتر محسن زهرایی

دکتر هاله احمدنیا

دکتر مرجان قطبی

دکتر فرانک رحیمی

زیر نظر دکتر محمد مهدی گویا

رئیس مرکز مدیریت بیماری‌ها

ISBN 964-94963-5-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه.

۱. پرشکی بالینی -- دستنامه‌ها. ۲. بیماریها -- دستنامه‌ها. ۳.
بیماریهای واگیر -- تشخیص -- دستنامه‌ها. ۴. بیماریهای واگیر --
درمان -- دستنامه‌ها. الف. طباطبایی، محمد، ۱۳۴۸ - ب. میرویوسی،
محمد، ۱۳۵۴ - ویراستار.

۶۱۶ / ۰۰۲

RC ۵۵ / ۱۳۸۵
۱۳۸۵

۳۰۹۶-۳۸۵

کتابخانه ملی ایران

تهران خیابان ناصر خسرو کوچه امام جمعه تلفن: ۳۳۹۰۹۱۸۲

انتشارات چشم

اصول پیشگیری و مراقبت از بیماری‌ها

ناشر: انتشارات روح قلم

نویسندگان: دکتر سید محمد طباطبایی، دکتر محسن زهرایی، دکتر هاله احمدنیا،

دکتر مرجان قطبی، دکتر فرانک رحیمی

ویراستار: دکتر سید محمد میرویوسی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵

لیتوگرافی: طیف‌نگار

چاپ: کیمیا

تعداد: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۹۴۹۶۳-۵-۱

فهرست مطالب

بخش اول: کلیات

- فصل ۱: نظام مراقبت از بیماری‌ها
فصل ۲: برنامه گسترش ایمن‌سازی
فصل ۳: عوارض ناخواسته ایمن‌سازی

بخش دوم: بیماری‌های مشمول گزارش دهی فوری

- فصل ۴: بوتولیسم
فصل ۵: تب زرد
فصل ۶: تب‌های خون‌ریزی دهنده
فصل ۷: تیفوس
فصل ۸: حیوان‌گزیدگی
فصل ۹: دیفتری
فصل ۱۰: سرخجه
فصل ۱۱: سرخک
فصل ۱۲: طاعون
فصل ۱۳: فلج اطفال
فصل ۱۴: کزاز نوزادی
فصل ۱۵: مالاریا
فصل ۱۶: مننژیت باکتریال
فصل ۱۷: وبا

بخش سوم: بیماری‌های مشمول گزارش دهی غیر فوری

- فصل ۱۸: آنفولانزا
فصل ۱۹: اورتریت غیر گنوکوکی
فصل ۲۰: ایدز
فصل ۲۱: تب مالت
فصل ۲۲: جذام

۱۸۵	فصل ۲۳: حصبه
۱۹۱	فصل ۲۴: زخم‌های تناسلی
۱۹۵	فصل ۲۵: سل
۲۰۳	فصل ۲۶: سوزاک
۲۰۷	فصل ۲۷: سیاه زخم
۲۱۵	فصل ۲۸: سیاه سرفه
۲۲۱	فصل ۲۹: سیفلیس
۲۲۷	فصل ۳۰: شیستوزومیازیس
۲۳۱	فصل ۳۱: شیگلوز
۲۳۷	فصل ۳۲: فاسیولازیس
۲۴۳	فصل ۳۳: لیتوسپیروزیس
۲۴۹	فصل ۳۴: لیشمانیازیس
۲۵۷	فصل ۳۵: هیپاتیت A و E
۲۶۳	فصل ۳۶: هیپاتیت B و C

به نام خدا

مقدمه

بیماری‌های عفونی واگیردار از قدیمی‌ترین دشمنان سلامت بشر هستند. همه‌گیری‌های بزرگ ایجاد شده توسط برخی از آن‌ها (مانند وبا، طاعون و آنفلوانزا) در قرن‌های گذشته خسارات سنگینی بر جامعه بشری وارد کرده است. علی‌رغم پیشرفت‌های شگرف علم پزشکی در زمینه‌های پیشگیری و درمان بیماری‌های واگیر، متأسفانه هنوز هم بیماری‌های عفونی با قابلیت ایجاد اپیدمی به‌عنوان یک مشکل بهداشتی در سراسر جهان مطرح هستند. بروز مقاومت دارویی در عوامل بیماری‌زا و یا ناقلین آن‌ها، بازگشت مجدد برخی بیماری‌ها به مناطقی که سال‌ها عاری از آن بیماری بوده‌اند (بیماری‌های بازپدید) و ظهور بیماری‌های جدید (بیماری‌های نوپدید)، همه از دلایل لزوم توجه همه بخش‌های درگیر سلامت به این بیماری‌ها هستند. برای مدیریت صحیح کنترل بیماری‌های واگیر، اطلاعات جامع و به‌روز در خصوص آن‌ها مورد نیاز است و ابزار تأمین این اطلاعات، نظام مراقبت بیماری‌ها است.

مراقبت (Surveillance) به معنی گردآوری منظم و مستمر داده‌ها، تجزیه و تحلیل آن‌ها و سپس انتشار نتایج (اطلاعات) برای مدیران و سیاست‌گذاران جامعه پزشکی، کارکنان سیستم بهداشتی و ... است. بدیهی است هرچه داده‌های اولیه‌ای که از منابع گزارش‌دهی بیماری‌ها فراهم می‌شود کامل‌تر باشد، تجزیه و تحلیل آن‌ها و بررسی اطلاعات حاصله نیز کامل‌تر و کاربردی‌تر خواهد بود. طبق بررسی‌های به عمل آمده یکی از دلایل عدم گزارش دهی مناسب و به‌موقع این بیماری‌ها، آشنایی ناکافی پزشکان محترم با ضرورت و فواید این امر و چگونگی انجام آن است. به‌دنبال بازنگری فهرست بیماری‌های مشمول گزارش‌دهی در سال ۸۳، با همت و تلاش آقای دکتر سید محمد طباطبائی و همکاران سخت‌کوش دانشگاه علوم پزشکی ایران (مرکز بهداشت غرب تهران) و همکاران محترم مرکز مدیریت بیماری‌ها، کتاب حاضر که مجموعه‌ای ارزشمند از مطالب مورد نیاز در خصوص نظام مراقبت بیماری‌های واگیر کشور است تهیه شد و امید است شما پزشک محترم که در هر یک از شهرستان‌های کشور عزیزمان، مشغول طبابت هستید با مطالعه آن و مشارکت هرچه بیشتر با همکاران خود در مرکز بهداشت شهرستان علاوه بر مداوای بیماران خود، در ارتقای سلامت جامعه نیز از طریق فراهم نمودن اطلاعات بهداشتی ضروری سهمی باشید.

دکتر سید مویذ علویان

معاون سلامت